

Eğitim Yönetimi Alanında Yüksek Lisans Yapmanın Öğretmenlik Mesleğine Etkileri

The Effects of Having a Master's Degree in Educational Administration on the Teaching Profession

ÖZET

Bu araştırmanın amacı eğitim yönetimi alanında yüksek lisans yapmanın öğretmenlik mesleğine etkilerinin incelenmesidir. Nitel araştırma yöntemi ve fenomenoloji deseninde kurgulanan bu çalışmaya İstanbul İli Bağcılar ilçesinde bulunan görev yapan toplam 12 öğretmen katılmıştır. Araştırmanın katılımcılarının belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabılır örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacı tarafından ilgili alan yazına ve araştırmanın amaçlarına uygun olarak hazırlanmış yarı yapılandırılmış bir görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre eğitim yönetimi alanında yüksek lisans yapan öğretmenlerin hem deneyimleri hem de kariyerleri açısından olumlu yansımaları neden olduğu, bu alanda yapılan yüksek lisanslar sınıf içi öğretim pratiklerine olumlu yönde etkiler yaptığı ve somut olan adımların atılmasına neden olduğu, sürecin kazanımı olarak, mesleki açıdan öğretmenleri geliştirdiği ve yeni bilgi ve öğrenme tekniklerinin farkına varılmasını sağladığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Yönetimi, Yüksek Lisans, Nitel Araştırma, Fenomanoloji

ABSTRACT

For this purpose, doing a master's degree in educational administration is an examination of the studies on the teaching profession. A total of 12 teachers working in the Bağcılar region of Istanbul participated in this laboratory, which was designed in the qualitative research method and phenomenology pattern. In the acquisition of the research, the easy access operating method, one of the purposeful operating methods, was used in the measurement. A semi-obtained interview formula prepared by the researcher in accordance with the relevant literature and purposes was used in the researchers of the research data. Descriptive analysis was used in the analysis of the data.

According to the research, graduates in the field of educational administration cause positive reflections both in terms of their experiences and careers, graduates in this field have positive effects on classroom usage practices and cause tangible execution to be discarded, as expenditure gains, they develop consumed teachers and create new ones. observes the knowledge and learning techniques they have.

Keywords: Educational Administration, Postgraduate Qualitative Research, Phenomanology

GİRİŞ

2021 yılında elde edilen verilere göre Türkiye'deki 55 üniversitede Eğitim Yönetimi ve Denetimi (EYD) alanında tezli ve tezsiz olarak yüksek lisans eğitimi sunulmakta; bu kurumların on sekiz tanesinde ise EYD alanında doktora eğitimi verilmektedir. Öğretmenler, okul yöneticileri ve müfettişler tarafından sıklıkla tercih edilen EYD'nin yüksek lisans ve doktora programları, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okulların ve diğer kurumların yöneticilerini ve üniversitelerin ilgili bölümlerinde öğretim elemanları yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak görev yapan, eğitim politikasının geliştirilmesine ve uygulanmasına katılan, görev alacak nitelikli uzman veya uzman yardımcısı yetiştiren öğretmen, yönetici ve müfettişlerin sürekli mesleki gelişiminin sağlanması ile ifade edilmektedir (Sanal, 2021).

Bu üniversitelerdeki lisansüstü eğitim kurslarına bakıldığında eğitim liderliği, eğitim yönetimi, örgütsel işbirliği dersleri gibi eğitim ve yönetimin kaynağı olan derslerde programlar uygulamaya çalıştıklarını görmekteyiz. Türkiye'de EYD'de yüksek lisans yapmak isteyen veya yapmayı planlayan öğretmen ve yöneticilerin sayısı azımsanamaz, bu da bu alanda lisansüstü ve tezsiz araştırmalara olan talebi artırmaktadır. Başer, Narlı ve Günhan

Emrah Gürün¹
Mesut Görmüş²
Mustafa Bulut³
Mustafa Durulmuş⁴
Ahmet Taçyıldız⁵
İbrahim Döblan⁶

How to Cite This Article

Gürün, E., Görmüş, M., Bulut, M., Durulmuş, M., Taçyıldız, A. & Döblan, İ. (2023). "Eğitim Yönetimi Alanında Yüksek Lisans Yapmanın Öğretmenlik Mesleğine Etkileri" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:9, Issue:112; pp:7365-7373. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/sss.70634>

Arrival: 13 May 2023
Published: 30 June 2023

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Öğretmen, MEB, İzmir, Türkiye, ORCID NO: 0009-0001-0050-2057

² Müdür Yardımcısı, MEB, Ankara, Türkiye,

³ Müdür Yardımcısı, MEB, İzmir, Türkiye,

⁴ Okul Müdürü, MEB, Ankara, Türkiye,

⁵ Öğretmen, MEB, İzmir, Türkiye,

⁶ Okul Müdürü, MEB, Şanlıurfa, Türkiye,

(2005) tarafından yapılan bir araştırmada öğretmenlerin büyük çoğunluğunun lisansüstü eğitimde edindikleri bilgileri sınıfta uyguladıkları, diğer öğretmenlerle paylaştığı ve tüm öğretmenler için önerilen lisansüstü eğitimi takip ettikleri sonucuna varılmıştır. Bu konuda yapılan araştırmalar, programın lisansüstü öğrencilerinin beklentilerini karşıladığını ve aldıkları eğitimden birçok yönden faydalandıklarını göstermektedir.

Yapılan bir araştırmaya göre eğitim yöneticisi yetiştirme ve eğitim yöneticisi uzmanlaşması dünya çapında yeterince yaygın değildir. Dünyadaki okul sayısı fabrika sayısını geçse de, meta üreten örgütlerde yönetici yetiştirmek için üretilen bilimsel bilgi, eğitim örgütlerinden çok daha fazladır. Bu nedenle yönetici ve denetçilerin eğitimi ile ilgili mevcut uygulamaların incelenerek en faydalı olanlarının yaygınlaştırılmasının daha uygun olduğu düşünülmektedir (Celep, 1992). Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi alanında tezsiz yüksek lisans programına devam eden öğretmen ve okul yöneticilerinin eğitim sürecinde edindikleri bilgilerin iş hayatlarına uygulanabilirliğini belirlemek amacıyla bu çalışma hazırlanmıştır. Öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin eğitimleri süresince edindikleri bilgiler ile uygulamada karşılaştıkları durumlar arasında benzerlikler olduğunu ve öğrendikleri bilgileri çalıştıkları kurumlarda uygulayabilecekleri unutulmamalıdır. Ayrıca öğretmenler ve okul yöneticileri tezsiz yüksek lisans programını okul yöneticisi yetiştirmenin ilk adımı olarak görmüşlerdir. Araştırmada eğitim yönetimi alanında yüksek lisans yapmış öğretmenlerin, mesleklerini icra ederken bu durumdan ne şekilde yararlandıklarının ortaya konulması temel problemi teşkil etmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı eğitim yönetimi alanında yüksek lisans yapmanın öğretmenlik mesleğine etkilerinin incelenmesidir.

Araştırmanın Önemi

Hazırlanan bu araştırma eğitim yönetimi alanında yüksek lisans düzeyinde eğitim öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğini yürütürken elde ettikleri kazanımları, eğitim ve öğretim faaliyetlerine yönelik bu saha da eğitim almanın etkilerinin neler olduğunu, okulun etkililiğine yönelik ortaya çıkan pozitif süreçlerin ortaya konulması bağlamında önem arz etmektedir.

Okulların etkili olarak yönetilmesini amaçlayan yönetim kademesinin yürüttüğü yönetim faaliyetlerine tüm öğretmenlerin katkı sağlması, okul örgütünün sağlıklı işleyişi ve eğitimcilerin sürece sundukları katkı konucu elde edecekleri motivasyon bağlamında önem arz etmektedir. Okul yönetimine sunulacak katkılar ve yönetim süreçlerinin tam yetkinlikle takip edilmesi bu sahada eğitim almakla mümkün olacaktır. Eğitim yönetimi alanında yüksek lisans düzeyinde eğitim alacak öğretmenler, bu konudaki eksikliklerini giderme konusunda yetkinlik kazanacaktır. Eğitim Yönetimi ve Denetimi lisansüstü eğitiminin okul yöneticilerinin yanında öğretmenlere bu profesyonel eğitimi ne ölçüde sağladığının ortaya konulması da bu programların daha da geliştirilmesi ve yaygın hale getirilmesi yönünden büyük önem arz etmektedir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Lisansüstü Eğitim

Lisansüstü eğitimin kapsamı ve işlevi için çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Lisansüstü eğitim, gelişmekte olan toplumların ihtiyaçlarını karşılayan ve araştırma yoluyla bilgi birikimine katkıda bulunan akademisyenler ve öğretim üyeleri yetiştirmeyi amaçlayan bir faaliyettir (Varış, 1973). Belirli bir alanı derinlemesine araştıran ve temel eğitimin ötesinde bilgi ve etkinliğe sahip yüksek vasıflı profesyoneller geliştiren bir eğitim programı olarak tanımlanır. Buna göre lisansüstü eğitim, araştıran, üreten ve bilime ışık tutan bilim insanı, var olan bilgiyi aktarmanın yanı sıra araştıran, analiz eden ve öğrencilere yeni bilgiler kazandıran öğretim üyesi ve mevcut araştırmayı bilen araştırmacılar yetiştiren eğitim programlarıdır. Alanında yeni bilgiler edinmek ve bilgisini yaymak için çalışmak bir eğitim faaliyetidir (Çakar, 1997). Yükseköğretim Kanunu ve ilgili kanun ve yönetmeliklere göre lisansüstü eğitim, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 65 inci maddesi hükümlerine dayanılarak Üniversitelerarası Araştırma Kurumu tarafından hazırlanan Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği ile düzenlenir. Bu mevzuatın (b) maddesine göre lisansüstü eğitim, lisans eğitimine dayalı eğitim ve araştırma sonuçlarını ortaya koymak amacıyla yapılan yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik programlarından oluşan yüksek öğretimdir (Demirtaşalp, 2004). Yapılan bir çalışmada yüksek öğretimi şu şekilde ifade edilmektedir: "Mezuniyet sonrası eğitim, ilgi alanında kavramsal düzeyde lisans veya diploma almış kişilere profesyonelleşme olanağı sağlamak üzere düzenlenen eğitimidir" (Demirtaşalp, 2004).

Batılı bilim adamları, üniversitenin korunması ve geliştirilmesi gereken üç işlevi olduğunu, diğer işlevlerin gerekirse değiştirilebileceğini veya kaldırılabileceğini açıklamaktadır. Korunması gereken üç özellik şunlardır:

1. Yeni bilgi oluşturma görevi:

Üniversite, diğer kurumlardan farklı olarak her sorunun sorulduğu ve her yanıtın verildiği bir yer olmalıdır. Akademik özgürlük budur.

2. Ölümsüz gerçeği koruyun ve yayın:

Tarihsel gerçekleri çarpıtan, bilimsel yasaları reddeden ve demokratik kurumları yok etmek isteyenlerle mücadele edebilmek için sağlıklı bir üniversite gerekir. Topluma doğruları söyleyen ve toplumun motoru olan üniversitedir. Radikal ve aşırı ideolojilere sahip biri mevcut durumdan ve uygulamadan memnunsu üniversite hastadır, görevini yapamaz ve daha da önemlisi kutsallığını kaybetmiştir.

3. İnsanlığa Hizmet Etmek:

Üniversite, çevrenin, ülkenin ve tüm insanlığın ekonomik, siyasi, eğitimsel, tıbbi ve diğer sosyal sorunlarına çözüm üretmekle yükümlüdür. Bu nedenle üniversite ve toplum arasındaki bağın güçlü olması gerekmektedir (Aktan, 2003). Bilginin belirli alanlara bölünmesi ve uzmanlaşmanın gerektirdiği bilimsel işbölümü, bilim insanı adaylarının belirli bir alana odaklanmasını ve uzmanlaşmasını gerektirmiştir. Sonuç olarak, lisans eğitimi lisansüstü eğitim olarak kaldı ve lisansüstü eğitim olarak da adlandırılan lisansüstü eğitim programları ortaya çıktı ve araştırmacıların belirli alanlara odaklanmasına olanak sağlamıştır. Üniversiteler öncelikle, genellikle (barış zamanında) ulusal talepler tarafından yönlendirilmeyen, ancak genel ulusal taahhütleri, bazen de ulusal talepleri yansıtan temel araştırmalarla meşgul olurlar. Deneysel ve teorik olarak, öğrencileri problemleri belirleme ve seçme, bu problemleri nasıl çözeceklerini belirleme ve yeni problemler ve teknikler keşfetme konusunda eğitirler (Wasserburg, 2002). Günümüzde üniversiteler toplumdaki en etkili araştırma ve kültürel iletişim merkezlerinden biridir. Yetenekli işgücünü çekmek, bilgi üretmek ve yaymak yanında topluma hizmet üniversitelerin temel misyonlarından biridir (Aytaç, 2001). Bir üniversiteyi üniversite yapan sadece doktora programıdır. Öte yandan, üniversiteler lisans derecesi olmadan da çalışabilirler. Ancak üniversitelerde doktora eğitimi esastır ve gereklidir. Doktora eğitimi, üniversitelerin yeni nesil bilim insanlarını yetiştirerek geçimini sağlamasını sağlayan bir faaliyettir (Rosovsky, 2000). Yükseköğretim kurumlarının toplumun her kesiminde nitelikli insan gücü yetiştirmesi, bilim ve teknoloji üretmesi, toplumu aydınlatması, toplumsal değişim ve gelişmeye rehberlik etmesi ve diğer görevleri yerine getirmesi beklenmektedir. Bu nedenle yükseköğretim ulusal itibarın simgesi haline gelmiştir (Kaya, 1984).

Dünyanın en saygın uluslarından biri olmayı arzulayan herhangi bir ülke, kaynaklarını eğitime ve bilimsel araştırmaya ayırmanın önemini kabul etmelidir. Çağımız hızlı bir değişim ve gelişim çağıdır. Bilgi ve teknoloji hızla değişmekte ve artmaktadır. Bu nedenle üniversiteden mezun olduktan sonra edinilen bilgi ve beceriler kişinin hayatının geri kalanında kullanılamaz. Bu nedenle eğitim süresi uzamakta, okul öncesi eğitim ve lisansüstü eğitim gibi eğitimler yaygınlaşmaktadır. Lisansüstü ve doktora sonrası eğitim gibi kavram ve süreçler bu nedenle hemen hemen tüm bilim alanlarında uygulanmaktadır (Karakutük, 2001). Bilim üretimine katkısı açısından eğitim sistemine bakıldığında, üniversiteler lisansüstü eğitim verme sorumlulukları nedeniyle ön plana çıkmaktadır. Üniversiteler, toplumun sunduğu şeylere erişimi kolaylaştırmanın bir yoludur (Wasserburg, 2002).

Lisansüstü Bir Alan Olarak Eğitim Yönetimi

Türkiye’de 2021 yılı itibarıyla 55 üniversitede Eğitim Yönetimi ve Denetimi (EYD) alanında tezli ve tezsiz lisansüstü; bu üniversitelerden 18’inde EYD doktora eğitimi verilmektedir. Öğretmenler, okul yöneticileri ve müfettişler tarafından sıklıkla tercih edilen EYD yüksek lisans ve doktora programlarının amacı, Milli Eğitim Bakanlığı ve diğer kurumlara bağlı okulların yöneticileri ile üniversitelerin ilgili bölümlerinden öğretmenler yetiştirmektir. Eğitim politikalarının geliştirilmesine ve uygulanmasına katkıda bulunmak ve sorumluluk almak üzere gerekli niteliklere sahip meslek mensubu veya yardımcı profesyoneller ile Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlarda görev yapan öğretmen, yönetici ve müfettişler yetiştirmektir. İlişkili Kurumların Eğitim Birimleri bu yönetici ve denetleyici unsurlar tarafından yönetilmekte ve denetlenmektedir (Sanal, 2021). Eğitimde Liderlik, Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi, Eğitim Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar, Yönetim Felsefesi, Eğitimde Araştırma Yöntemleri, Eğitim Yönetimi, Modern Denetim, Karşılaştırmalı Eğitim Yönetimi, Eğitim Hukuku, Türk Eğitim Tarihi vb. dersler verilmektedir. Eğitim Yönetimi ve Desteği alanındaki Yüksek Lisans Programı, bu alandaki bu derslerin ve araştırmaların öğretmenlerin, yöneticilerin ve yönetici adaylarının mesleki karakter gelişimini desteklemeyi amaçladığını göstermektedir.

Türkiye'deki 207 üniversitenin 55'inde Eğitim Yönetimi ve Denetimi yüksek lisans ve doktora programları yer almaktadır. Bu üniversitelerin 18'i eğitim yönetimi ve denetimi alanında doktora, 55'i ise lisansüstü eğitim vermektedir. Bu üniversitelerdeki lisansüstü eğitim kurslarına bakıldığında eğitim liderliği, eğitim yönetimi, örgütsel işbirliği dersleri gibi eğitim ve yönetimin kaynağı olan derslerde programlar uygulamaya çalıştıklarını görmekteyiz. Teori, araştırma yöntemleri, eğitim kurumlarında denetim, nitel araştırma yöntemleri. Eğitim

yönetimi ve denetimi alanında yüksek lisans programının süresi, lisansüstü eğitim ve üniversite sürekli eğitim yönetmeliği ile belirlenir.

Türkiye'de EYD'de yüksek lisans yapmak isteyen veya yapmayı planlayan öğretmen ve yöneticilerin sayısı azımsanamayacak kadar fazladır ve bu alanda lisansüstü ve tezsiz çalışmalara olan talep artmaktadır. Başer, Narlı ve Günhan (2005) tarafından yapılan bir araştırmada öğretmenlerin büyük çoğunluğunun lisansüstü eğitimde edindikleri bilgileri sınıfta uyguladıkları, diğer öğretmenlerle paylaştığı ve tüm öğretmenler için önerilen lisansüstü eğitimi takip ettikleri sonucuna varılmıştır. Bu konuda yapılan araştırmalar, programın doktora öğrencilerinin beklentilerini karşıladığını ve aldıkları eğitimden birçok yönden yararlandıklarını göstermektedir. Turhan ve Yaraş (2013), eğitim yönetimi programlarından mezun olanların en temel beklentisinin bilgi ve becerilerini geliştirmek olduğunu ve araştırmaya katılan öğrencilerin bu beklentileri karşıladığını belirtmektedir. Bu beklentiler ve çıktılar arasında problem çözme, liderlik, profesyonel gelişim ve yönetim becerisi gelişimi yer alır. Bağlıbel ve Arslan (2014) ise mesleki gelişim, kişisel gelişim ve sosyal ilişkiler temalarında eğitim yönetimi yüksek lisans programının katılımcılara teori, uygulama ve mesleki farkındalık arasında ilişki kurmalarını sağlamanın yararlılığını araştırmışlardır. Araştırmada eğitime tabi tutulanların özgüvenleri, eleştirel ve analitik düşünceleri, iletişim becerileri ve eğitimlerini tamamlamaları sayesinde bu tür konularda kendilerini geliştirdikleri ifade edilmiştir. Aküzüm (2016) tarafından yapılan bir araştırmaya göre, eğitim yönetimi alanında lisansüstü programlara katılanların beklentileri genellikle eğitimsel kazanım konusuna odaklanmaktadır. Ayrıca, katılımcıların beklentilerinin temel bilimsel bilgi ve bilimsel yöntemleri öğrenip uygulamak, mesleki gelişim sağlamak ve etkili liderler olmak olduğu belirtilmiştir.

Günümüzde pek çok çalışma, mesleki olarak gelişmek, daha üst mertebelere ulaşmak, toplumda prestij kazanmak, okul yöneticisi veya müfettiş olmak vb. amaçlarla Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak görev yapan öğretmenlere, yönetici ve müfettişlere yöneliktir. Bunun çeşitli nedenleri vardır (Alhas, 2006). Eğitim yöneticisi yetiştirecek okulların bulunmadığı Türkiye'de EYD alanında lisansüstü eğitim programları, özellikle tezsiz yüksek lisans programları öğretmen ve yönetici adayları için dikkate değer bir konumdur. Diğer sürekli eğitim kurslarına ek olarak, tezsiz yüksek lisans kursu, mesleki gelişime yapılan vurgu ile karakterize edilir. Öte yandan, kuramsal bilgi üreten öğretim üyeleri ile eğitim yöneticileri, müfettişler ve öğretmenler arasında uygulamalı olarak bağlantı kuran programlar ise literatürde sıkça bahsedilen geleneksel argümanlar haline gelmektedir (Balcı, 2008). Literatür taramaları ve araştırmalar, Eğitim Bilimleri alanındaki çeşitli lisansüstü programlardan eğitim yönetimi ve denetimi alanındaki lisansüstü programların öğretmenler, yöneticiler, yönetici adayları ve eğitimciler tarafından daha fazla talep edildiğini göstermektedir.

Eğitim Yönetimi Alanında Yüksek Lisans Yapmanın Öğretmenlik Mesleğine Etkileri

Lisansüstü eğitim programının niteliği; sırasıyla kurumun yapısı zamanla toplumun kalitesini etkileyecektir. Dolayısıyla eğitim-öğretim faaliyetlerinde her kademede öğretmen yetiştirme ilkelerinin üniversitelerde uygulanıyor olması, eğitim sistemlerinin öğretmen yetiştiren disiplinlerle etkileşim içinde olması, bu yapıdaki farklı hoca ve akademisyenlerin olması önemini açıkça göstermektedir. programın (Alhas, 2006).

Yükseköğretim sürecinin amaçlarından biri de eğitim yöneticisi yetiştirmektir. Bu nedenle yükseköğretimde sunulan eğitim yönetimi programı, nitelikli eğitim yönetimi açısından oldukça önemlidir (Üstüner ve Cömert, 2007). Öte yandan, küresel olarak bile, mezuniyet sırasında başlangıç yönetimi eğitim programları sunulmaktadır. Bu, teori ve pratiği dengelemek için birlikte çalışan üniversite ve personel girişimlerini destekler (Balcı & Çınkır, 2002). Aslında uygulamada temel olan bu tür faaliyetlerin yönetici ve müfettişlerin eğitimleri kapsamında sağlanması Türkiye'deki sistemi önemli ölçüde etkileyecektir.

Küresel bir bakış açısıyla, yöneticilik pratiğine ve profesyonelleşmesine dayalı olarak öğretmen ve yönetici yetiştirmenin bir yararı olmadığı söylenebilir. Nitekim sayıları eğitim kurumlarınınkini geçmeyen üretim tesisleri yöneticilerinin mesleki bilgi ve deneyim düzeyi eğitim yöneticilerinden fazladır. Yine eğitim sistemlerinde denetim ve yönetici rollerinin öğretiminde var olan uygulamaların değerlendirilmesi ve en iyinin yaygınlığı bunların işlevsel önemini göstermektedir (Çelik, 2002).

Okul yöneticilerinin mikro düzeyde yer aldığı eğitim sistemlerinde, okul yöneticilerinin yönetsel görevleri için yetiştirilmesi süreci, sonuç odaklı sosyal ve davranış bilimi ilkelerine dayalı olmalıdır. Lisansüstü eğitim için adayların, mesleki faaliyet alanında yeterlilikler kazanmalarını ve kendilerini pedagojik liderliğe açmalarını sağlayan nitelikli eğitim programlarına ihtiyaçları vardır. Ancak genel eğitim sürecine bakarsanız teorik anlamda yürütüldüğünü görürsünüz. Lisansüstü eğitimde ise öğrencilerin öğrendiklerini gözden geçirip değerlendirmeleri ve kendi alanlarında uygulamaları gerekmektedir. Bu aşamada, yükseköğretim sürecinin çıktılarına ilişkin beklentilerin karşılanma derecesinin ve hedeflere ulaşılma derecesinin belirlenmesi gerekli hale gelmektedir (Balcı ve Çınkır, 2002).

Lisansüstü Eğitimin Tercih Edilme Nedenleri

Günümüz bilgi çağında her alan gibi eğitim de her zaman güncel; Eğitimde var olan uygulamalar ve değerler incelenmekte, mevcut uygulamalar çeşitli açılardan yorumlanmakta ve farklı açılardan gelen eğitim ve öğretim sürecinin kalitesini artırmaya yönelik araştırma bulguları paylaşılmaktadır. Temelde eğitim süreci ailede başlasa da kurumlar, öğretmenler, arkadaşlar ve diğer öğrenciler arasında devam eden bir olgudur. Öğretmenin eğitim sistemindeki yeri önemlidir çünkü öğretmenler kaliteli ve etkili bir öğretim sürecini sürdürürler. Öte yandan bir okul, kalitesini öğretmen düzeyinde de sürdürebilmelidir (Kavcar, 2002).

Yetkin ve etkili öğretmenlerin varlığı, eğitim sisteminin temelindeki ideolojide gerekli görülmedikçe; Eğitim sisteminin toplum gelişimine fiilen katkı sağlamasını beklemek düşünülemez. Nitekim bir ülkede verimli ve kaliteli öğretim kurumları, öğretmenler olmadığı sürece; Bu ülkenin eğitim sistemi ideal ideolojiye ve hedeflere sahip olsa bile projeden geçemez (Akyüz, 2010).

Ülkemizde öğretmen yetiştiren kurumlar temel düzeyde hazırlık öğretmeni yetiştirmekte; Alanda uzmanlaşmış bilgi, popüler kültür öğretimi ve mesleki eğitim konularında eğitim sağlar. Öte yandan, sistem, profesyonel öğretmenlerin sınıf yönetiminde meslektaşları ile öğretmenlerin yeni bilgilerini paylaşmalarına olanak tanır; Eğitim-öğretim süreci ile ilgili ders ve okul çapında planlama, etkileşimli sınıf ortamları oluşturma, etkinliklerde öğrenci verimliliğini artırma gibi eğitim ve uygulamadaki sorunların tespitine ve çözümüne yönelik öneriler sunmayı amaçlar (Alabaş, vd., 2012).

Türkiye’de Öğretmenlerin Lisansüstü Eğitimde Yaşadıkları Sorunlar

Yeni atanan genç öğretmenlerin lisansüstü eğitime yönelmeleri, ancak lisansüstü eğitim programlarının ağırlıklı olarak çalıştıkları öncelikli gelişim alanlarının dışında tutulması, öğrencilerin programa devam etmekte zorlandıkları bir faktör olarak değerlendirilmektedir. Bu öğretmenlerin bir kısmı büyük şehirlerde üniversiteye kabul edilmelerine rağmen oldukça zahmetli, maliyetli ve yıkıcı bir süreçle karşı karşıya kaldıkları bilinmektedir (Bülbül, 2011).

Lisansüstü programlarda öğrenim gören öğrencilerin öğrenimleri sırasında önemli harcamalar yaptıkları, devam izinleri ve ödülleri almakta zorlandıkları görülmektedir. Bu durumdaki öğretmenlerin, öğretmen olarak çalıştıkları okullarda ve üniversitelerde öğrenciler kadar istenilen sonuçlara ulaşmada zorlanmaları beklenmektedir (Oluk ve Çolak, 2005).

Mezun öğretmenler üzerinde yapılan araştırmalarda, mezun öğretmenlerin karşılaştıkları en belirgin sorunun zaman senkronizasyonu olduğu bildirilmekte ve bu da bu görüşü desteklemektedir (Kurnaz ve Alev, 2009). Ankara’da eğitim bilimleri alanında görev yapan öğretmen, yönetici ve araştırma müfettişlerinin sorunları üzerine yapılan bir çalışmada, derslerin mesai saatleri ile aynı saatte yapılması, öğrencilerin sorun yaşamaması, devam sorunları, ödev, proje gibi etkinliklerin okullara gitmesine neden olduğu söylenmektedir. zaman sorunu yaşamakta ve öğrenciler mentorlarına ulaşmakta zorluk çekmektedir (Nayir, 2007).

Eğitim fakültesi, öğretmenlerin yükseköğretimde sorun yaşamalarının bir diğer önemli nedenidir. Türkiye’deki eğitim fakülteleri, diğer iç bölümlere göre yaşadıkları üniversite ile daha fazla sorun yaşamaktadır. Örneğin eğitim departmanlarında laboratuvarların ve bilgi teknolojilerinin kullanılabilmesi önemli sorunlar oluşturmaktadır. 2007 yılı verilerine göre eğitim bölümlerinde öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı 86’ya, öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı ise 38’e yükselmiştir. Bu rakamlar diğer tüm bölümlerin ortalamasının çok üzerindedir. Ayrıca, kalkınmada öncelikli illerde öğretmen açığı daha büyük bir sorun haline gelmektedir (YÖK, 2007).

2011 yılında öğretmen yetiştirme sertifika programlarına kayıt yaptıran öğrenci sayısındaki artıştan kaynaklanan iş yükünü çıkarırsak, öğretim elemanlarının fazla mesai saatlerinin daha fazla arttığı söylenebilir. Bu durumun kaçınılmaz olarak eğitim bilimleri ile ilgili alanlarda lisansüstü eğitim sayısını sınırlayacağı ve lisansüstü eğitimin kalitesini düşüreceği tartışılabilir (Bülbül, 2011). Lisansüstü eğitimde öğretmenlerin karşılaştıkları bir diğer sorun da belli bir düzeyde yabancı dil bilme ihtiyacıdır. Çok fazla zaman, çaba ve para gerektiren yabancı dil öğrenme ihtiyacı öğretmenler için sancılı bir sorun haline gelmiştir (Karaman ve Bakırcı, 2010).

YÖNTEM

Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada nitel araştırma yöntemi ve durum çalışması kurgulanmıştır. Durum çalışması deseni, araştırmacı kontrolünün değişkenler üzerinde olmadığı, ele alınan sınırlandırılmış etkenler (bireyler, ortam, olay, süreç, zaman) ile durumun derinlemesine incelenmesi, nedensel bağlantıların keşfedilmesidir (Subaşı ve Okumuş, 2017; Leymun, Odabaşı ve Yurdakul, 2017).

Çalışma Grubu

Araştırmancın çalışma grubu eğitim yönetimi alanında yüksek lisans yapmış olan 12 öğretmenden oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmancın veri toplamasında, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun hazırlanması sürecinde daha önce doktora yapmış ve yüksek lisans yapmış okul müdürlerinin görüşleri de dikkate alınarak ilgili literatür taranarak, bazı görüşme soruları çıkarılmıştır. Araştırma sürecinde yarı yapılandırılmış mülakat tekniği 12 kişiye uygulanmıştır. Hazırlanmış 3 soruluk mülakat formu 12 öğretmene uygulanmıştır.

Verilerin Toplanması

Verilere, Google form üzerinden ve mail üzerinden ulaşılmıştır. Çalışma grubunun sorulara verdikleri cevaplar, aslını bozmadan orijinal görüşler korunarak araştırmacı tarafından kısaltılması sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizini gerçekleştirmek amacıyla betimsel analiz yönteminden yararlanılacaktır. Betimsel analiz yöntemi, bireylerin görüşlerinin irdelenmesi ve bu kapsamda yapılan çalışmalar ile kıyaslanması, gerekli karşılaştırmaların yorumlar ile belirtilmesi durumunu ifade etmektedir. Diğer yandan, elde edilen sonuçların neden-sonuç ilişkisi çerçevesinde yorumlandığı bir analiz tekniği olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2003).

BULGULAR ve YORUM

Tablo 1: Eğitim yönetimi alanında yüksek lisans yapma deneyimini nasıl açıklarsınız? Olumlu ve olumsuz yanları ve okul ve kariyerinize yansımaları nelerdir?" Sorusuna dayalı görüşler

Temalar	Kodlar	f
Mesleki	Yararlı buluyorum, katkılar sağlıyor.	12
	Bazı Zorlukları oldu.	4
Kişisel	Kendini geliştirme sebebi.	12
	Kariyerimde olumlu etkisi oldu.	5
Ekonomik	Maddi olarak yıpratıcı bir süreçti.	6

Tablo 1’de Eğitim yönetimi alanında yüksek lisans yapma deneyimini nasıl açıklarsınız? Olumlu ve olumsuz yanları ve okul ve kariyerinize yansımaları nelerdir? Sorusuna ilişkin olarak katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların verdikleri cevapların 3 temada toplandığı görülmektedir. Mesleki temasında öğretmenlerin büyük bir bölümü (f=12) “Yararlı buluyorum, katkılar sağlıyor” yanıtını vermiştir. Kişisel temada “Kendini geliştirme sebebi.” Ve Ekonomik temasında “Maddi olarak yıpratıcı bir süreçti.” cevaplarında yoğunlaşma görülmektedir.

Katılımcıların soruya dair kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Kesinlikle yararlı buluyorum ayrıca okul iklimine çok büyük katkılar sağlıyor farklı bakış açıları farklı yöntemler kullanmak yüksek lisans eğitiminin katkısı olarak düşünüyorum. Olumlu tarafı farklı vizyon bakış açısı kazandırması. İçinde yıllardır yer aldığım eğitim kavramını daha anlamlı hale getirebildiğimi fark ettim. Eğitimin gerek yönetimi gerekse de denetimi konularının planlama uygulama ve de değerlendirme aşamalarının ne kadar titizlikle ele alınması gerektiğini anlamış oldum. Bize ders veren hocalarımızın bilgi ve tecrübelerini bizlerle paylaşırken farklı bir bakış açısıyla olaylara ve de kavramlara yaklaşımları ufku mu açtı. Yüksek Lisansa zaman ayırmak bizi biraz yorsa da çok olumlu olduğunu düşünüyorum eğitim yönetiminin ilkelerini öğrenip uygulamak bizi yaptığımız meslekte ileriye taşıdığını düşünüyorum. Eğitim yönetimi alanında yüksek lisans yapmam kariyerime her zaman olumlu bir katkı sağladı. Okulda yöneticilik yapmadığım için öğrendiğim birçok şeyi uygulamaya dökmem konusunda çok faydalı olmadı ancak alana ilişkin birçok konu hakkında bilgi edinme fırsatını yakalamış oldum. Bilimsel araştırma yöntemlerini öğrendim. Eğitim sistemi, okullar ve eğitim politikaları hakkında bilgi sahibi oldum. Bu sayede çalıştığım okullardaki yöneticilerin davranışlarını daha objektif bir şekilde değerlendirme imkânım oldu.” (f=12)

“ Olumsuz tarafı ise farkındalığınızın yüksek olması dolayısıyla her şey gözünüze batıyor. Olumsuz yanları ise Ankara ve İstanbul'a arşiv çalışmaları için gitmem gerektiğinden hem maddi hem de manevi olarak yıpratıcı bir süreçti. Olumsuz olarak değerlendirebileceğim tek şey zaman kısıtlaması oldu bence. Okul ve kariyerim açısından tek olumsuz yanı; Dersleri dinleme, verilen ödevleri yerine getirme ve bir yandan da işimiz gereği mesai sürecini yönetmek zor oldu.” (f=4)

“Kendimi yenileme olarak söyleyebilirim. Üniversite yıllarından sonra akademik açıdan kendimi yenilememi sağladı. Olumlu yanları olarak kendimi geliştirmeme ve farklı bakış açılarına sebep oldu. Olayları basit açıdan bakarken şimdi daha geniş açıdan bakmayı öğretti. Öğretmenlik ve yöneticilik ve eğitimin sürekli öğrenme ve yeni tecrübelerle açık olmak ve bunun içinde eğitim nitelikleri donanmanın önemini kavranmasına yardım etti. İlk başta öğretmen olarak atandığımızda idarecilerimizin, yöneticilerimizin hepsinin günün sonunda öğretmen olduğunu düşünüyoruz. (f=12)

2. Araştırmada “Bu alanda yaptığımız yüksek lisansın sınıf içi öğretim pratiklerine etkileri nelerdir?” Sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 2: Bu alanda yaptığımız yüksek lisansın sınıf içi öğretim pratiklerine etkileri nelerdir? Sorusuna dayalı görüşler

Temalar	Kodlar	f
Olumlu	Pozitif oluyor.	12
	Daha somut adımlar atmamızı sağlıyor.	4
Olumsuz	Sınıf içinde etkisinin fazla olmayacağını düşünüyorum.	1
		5

Tablo 2’de Bu alanda yaptığımız yüksek lisansın sınıf içi öğretim pratiklerine etkileri nelerdir? Sorusuna ilişkin olarak katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların verdikleri cevapların 2 temada toplandığı görülmektedir. Olumlu temada katılımcıların büyük bir bölümü (f=11) “Pozitif oluyor, daha somut adımlar atmamızı sağlıyor ” yanıtını vermiştir. Olumsuz temada “Sınıf içinde etkisinin fazla olmayacağını düşünüyorum.” cevaplarında yoğunlaşma görülmektedir.

Katılımcıların soruya dair kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Daha somut adımlar atmanıza katkı sağlıyor. Tamamen pozitif oluyor. Sınıf içi yeni bilgiler ışığında bakmamızı sağlıyor. Mesleki anlamda yeniliklerden gelişmelerden başka ülkelerde uygulanan eğitim modellerinden, farklı ülkelerdeki meslektaşlarımla iletişim kurmamı, uygulamalardan haberdar olmamı ve bu uygulamalardan bazılarını sınıfta eğitim-öğretim süreçlerine entegre ederek öğrencilerimden olumlu dönütler aldım. Ayrıca kendi ülkemde uygulanan iyi örnek çalışmalarını farklı ülkelerdeki meslektaşlarımla paylaşma fırsatım oldu. Tez konum ile ilgili konularda, yaptığım çalışma ve sonuçlarını öğrencilerimle paylaşabiliyor, onları da bu konularda hem bilgilendiriyor hem de teşvik ediyorum. Mutfakta yapılan güzel bir yemek kadar onu yiyecek olana da yine aynı güzellik ve zarafetle servis yapabilmekte önemli. Almış olduğum bu eğitimle eğitim kavramının sadece öğretmen boyutu ile değil öğrenci boyutu ile olan tarafından da bakabilmem gerektiğini bir kez daha hatırladım. Bakış açımda ki çok boyutluluğu görebilmeme katkısı büyük oldu. Sınıfta öğrencilerin durumuyla daha yakında ilgilenmeye başladım, onlara bir konuyu aktarırken değişik metotlar kullanmaya başladım. Yüksek lisans sırasında okuduğum makale ve tezlerden sonra öğrencilerin sorunlarına karşı daha duyarlı olmaya başladım. Velilerle işbirliği konusuna daha fazla önem vererek öğrencilerin sorunlarının çözümleyip ders başarılarının artmasına katkı sağladığımı düşünüyorum. Çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerini tanıdım, öğrenciye yaklaşım tekniklerini kavradım, sınıf yönetimi konusunda özellikle öğrenci merkezli yaklaşımları geliştirme imkân ve kabiliyetini geliştirdim, sınıf hâkimiyeti konusunda bazı tecrübeler elde ettim, öğrenciyi merkezileştiren yöntemler ile teknikleri öğrenerek pratiğe döktüm örnek olarak; beyin fırtınası tekniği örnek olay yöntemi, tartışma, münazara gibi teknik ve yöntemleri kullandım, kendime güven konusunda da kazanımlar elde ettim. Özellikle sınıf disiplini alanında oldukça faydasını gördüm.” (f=11)

3. Araştırmada “Bu sürecin kazanımlarını nasıl ifade edersiniz?” Sorusuna dair görüşler şu şekilde ifade edilmiştir.

Tablo 3: Bu sürecin kazanımlarını nasıl ifade edersiniz? Sorusuna dayalı görüşler

Temalar	Kodlar	f
Mesleki	Yeni bilgi ve öğrenme tekniklerin farkına varmamızı sağladı.	9
	Sorunlara farklı çözüm önerileri getirebildi.	4
Kişisel	Tecrübe ve iletişimimize katkı sağladı.	4
	Dönüşümcü liderlik özellikleri kazandırdı.	4

Tablo 3.’de, Bu sürecin kazanımlarını nasıl ifade edersiniz? Sorusuna ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların verdikleri cevapların 2 temada toplandığı görülmektedir. Mesleki temada katılımcıların büyük bir bölümü “Yeni bilgi ve öğrenme tekniklerin farkına varmamızı sağladı” olarak ifade etmiştir. Kişisel temada “Tecrübe ve iletişimimize katkı sağladı ve dönüşümcü liderlik özellikleri kazandırdı.” cevaplarında yoğunlaşma görülmektedir.

Katılımcıların; konuya ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“ Eğitim hiç bitmeyen bir ihtiyaç. Ben yeni şeyler öğrendiğimde mutlu olan bir insanım. Bu süreçte zorluklarıyla beraber bilgi ve tecrübemi artırdı. Manevi bir doyuma ulaştım diyebilirim. Araştırmalarım, küçük bir cümlelerin peşinden yepyeni bilgilere kapı aralamama sebep oldu. Dersime giren hocalarımla tanışma fırsatı bulabildim. Türkiye'nin dört bir tarafından benim gibi bu eğitimi alan meslektaşlarımla tanıştım. Onların çalışma koşulları ile kendiminkini kıyaslama fırsatı bulabildim. Yaşadıkları deneyim ve tecrübelerini paylaştılar kıyaslama yapabildim. Sorunlara farklı çözüm önerileri getirebildik. Akıl akıldan üstündür prensibi bir kez daha devreye girdi. Netice olarak aldığım bu eğitimle kendime olan güvenim bir kez daha arttı. Başarabilmenin tatlı huzurunu ve gururunu yaşadım. Teşekkür ederim emeğimize sağlık. Uzun süre oldu üniversiteden ayrılalı bu süreç yeni dinamizm kattı yeni heyecanla dersleri bekledik acaba bugün neler öğrenebiliriz diye. Eğitim yönetimin bir bütünlük içinde ele almayı öğrendim. Okul yönetiminin olmazsa olmalarını kavradım, okul kültürünün önemini kavradım. Bu süreçte bilimsel araştırma yöntemleri, makale yazma, tez inceleme gibi konular hakkında bilgim oldu. Nitel ve nicel araştırma yöntemleri hakkında öğrendiklerim sayesinde yüksek lisans sonrasında da makale yayınlama fırsatım oldu.” (f=17)

“En önemli katkısının iletişimin faydaları liderliğin önemi adaletin okul iklimine olan katkısını çok büyük bir kazanım olarak görüyorum. Yeni bilgi ve öğrenme tekniklerin farkına varmamızı sağladı.” (f=4)

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Araştırmanın yapıldığı katılımcıların verdikleri cevaplara göre elde edilen bulgular şu şekildedir;

Araştırmada ““Eğitim yönetimi alanında yüksek lisans yapma deneyimini nasıl açıklarsınız? Olumlu ve olumsuz yanları ve okul ve kariyerinize yansımaları nelerdir? ”Sorusu sorulduğunda “Yararlı buluyorum, katkılar sağlıyor” cevabının yoğun olarak verildiği görülmektedir. Ayrıca yüksek lisans yapmanın, kendini geliştirdiği ve maddi olarak yıpratıldığı görülmektedir. Buna göre eğitim yönetimi alanında yüksek lisans yapmak öğretmenlerin hem deneyimleri hem de kariyerleri açısından olumlu yansımalara neden olmaktadır.

Araştırmada “Bu alanda yaptığınız yüksek lisansın sınıf içi öğretim pratiklerine etkileri nelerdir?” Sorusu sorulduğunda “Pozitif oluyor, daha somut adımlar atmamızı sağlıyor” cevabının yoğun olarak verildiği görülmektedir. Buna karşın yüksek lisansın sınıf içinde etkisinin fazla olmayacağını düşünen öğretmen de mevcuttur. Buna göre bu alanda yapılan yüksek lisanslar sınıf içi öğretim pratiklerine olumlu yönde etkiler yaratmakta ve somut olan adımların atılmasına neden olmaktadır.

Araştırmada “Bu sürecin kazanımlarını nasıl ifade edersiniz? Sorusu sorulduğunda “Yeni bilgi ve öğrenme tekniklerin farkına varmamızı sağladı” cevabının yoğun olarak verildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra sürecin kazanımı olarak, öğretmenlerin tecrübe ve iletişimine katkı sağladığı ve dönüşümcü liderlik özelliklerini artırdığı görülmektedir. Buna göre bu süreç mesleki açıdan gelişime neden olmakta ve yeni bilgi ve öğrenme tekniklerinin farkına varılmasını sağlamaktadır.

Öneriler

Yüksek lisans yapan öğretmenlerin eğitim için harcadıkları ücretler MEB tarafından karşılanabilir. Yüksek lisans yapan öğretmenlerin sınıf içi öğretim pratiklerine olumlu etki yapabilmesi için verilen yüksek lisans eğitiminin niteliği yüksek olmalıdır. Öğretmenleri, yüksek lisansa teşvik etmek için yüksek lisans yapan öğretmenlerin özlük haklarında iyileştirme yapılabilir.

KAYNAKÇA

Acar, H. (2002). *21.Yüzyıla Giderken Milli Eğitim Bakanlığı'nda Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi ve Geliştirilmesinde Yeni Yaklaşımlar*, 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Aktan, C. C. (2003). *Özlenen Üniversite Yaşanan Üniversite*. Ankara: Yeni Türkiye Medya Hizmetleri.

Aküzüm, C. (2016). Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Eğitim Yönetimi Programı Bağlamında Lisansüstü Eğitime Bakış Açılarının İncelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*.

Alhas, A. (2006). *Lisansüstü Eğitim Yapmakta Olan Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmenlerinin Lisansüstü Eğitime Bakış Açıları (Ankara ili örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Arıcı, H. (1997). *Bilim insanı yetiştirme: lisansüstü eğitim ve sorunları*. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Bilimsel Toplantı Serileri 7: Bilim İnsanı Yetiştirme, Lisansüstü Eğitim.
- Atay, K. (2001). *İlköğretim Okulu Müdürlerinin Genel ve İş Tutum ve Davranışları*, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi.
- Aydoğan, İ., & Helvacıoğlu, A. (2011). Etkili Okul ve Etkili Okul Müdürüne İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Aytaç, M. (2001). *Akademisyenlerin Çalışma ve Kariyer Sorunları*. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi Yayınları.
- Bağlıbel, M., & Arslan, M. C. (2014). Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Tezsiz Yüksek Lisans Programına İlişkin Mezun Görüşleri: *Gaziantep Üniversitesi Örneği*. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Balcı, A. (2008). *Türkiye’de Eğitim Yönetiminin Bilimleşme Düzeyi*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi.
- Başer, N., Narlı, S. ve Günhan, B. (2005). Öğretmenlerin Lisansüstü Eğitim Alanlarında Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Büyükkaragöz, S. (1995). *Yükseköğretim Programları ve Demokratik Tutumlar*.
- Celep, C. (1992). İlkokullarda Yönetici-Öğretmen İletişimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Çakar, Ö. (1997). *Fen bilimleri alanında bilim adamı yetiştirme: Lisansüstü eğitim*. Ankara: TÜBA.
- Demirtaşalp, N. (2004). Nitelikli Bilim İnsanı Yetiştirme: Lisansüstü Eğitime Öğrenci Seçme Ölçütleri İle İlgili Öğretim Üyelerinin Görüşleri. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*.
- Gökçe, F. (2000). *Değişme Sürecinde Devlet ve Eğitim*. Ankara: Eylül.
- Karakütük, K. (1989). Türkiye’de Lisansüstü Öğretim, Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*.
- Karakütük, K.(2001). *Öğretim Üyesi ve Bilim İnsanı Yetiştirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karslı, M. (2004). *Yöneltiliklik*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kaya, Y. K. (1984). *İnsan Yetiştirme Düzenimiz*. Ankara: Bilim Yayınları.
- Kozlu, C. (1994). *Türkiye Mucizesi İçin Vizyon Arayışları ve Asya Modelleri*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Özdem, G., Bülbül, T. ve Güngör, S. (2002). *Eğitim Yönetimi Planlaması Teftişi ve Ekonomisi Tezsiz Yüksek Lisans Programına Devam Eden Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Programa İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Redondi, F. (2000). *Yüzyıl Bilimsel Devrimi ve Perspektifler*. İstanbul: İzdüşüm Yayınları.
- Rosovsky, H. (2000). (Çev: Süreyya Ersoy). *Üniversite Bir Dekan Anlatıyor*. Ankara: TÜBİTAK.
- Sanal,(2021),http://uzem.kocaeli.edu.tr/uzemweb/index.php/13-haberler/index.php?option=com_content&view=article&id=268.
- Şahin, Ş. (1997). *Türkiye’de Bilim ve Teknoloji Politikası*. İstanbul: Göçebe Yayınları.
- Tosun, Ü. (2001). *Öğretmenlerin Disipline İlişkin Tutumları ve Toplam Kalite Modelinde Disiplin Anlayışı*, Marmara Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Turhan, M., & Yaraş, Z. (2013). Lisansüstü Programların Öğretmen, Yönetici ve Denetmenlerin Mesleki Gelişimine Katkısı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*.
- <http://turtep.edu.tr>. (2015). 05 15, 2018 tarihinde http://turtep.edu.tr/index.php?sayfa=akademik_programlar_detay&bolum=7 adresinden alındı
- Varış, F. (1973). *Türkiye’de Lisansüstü Eğitim*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayınları.
- Wasserburg, G.J. (2002). *21. Yüzyılda Bilim İnsanı Yetiştirme Üzerine Öneriler*. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları.